

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXXV / VOLUME XXXIV

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

Štev.: 7 No.: 7

Slovesno praznovanje Slovenskega dne 29. julija 1984

Letošnji Slovenski dan je bil že petindvajseti. Četrto stoletje vložena, prostovoljnega dela, idealizma, na katerem sloni ta nadvse lepa vseslovenska zamisel v svobodnem svetu

Namen vsakoletne proslave Slovenskega dne je poudarek na slovenskih narodnih vrednotah, najvažnejši med temi slovenski jezik, katoliška vera, slovenska kultura in narodna izročila.

V letošnje praznovanje slovenskega dne so prirejevalci vključili dvesto letnico ontarijske province in stopedeset letnico ustanovitve mesta Toronto.

Ta trojni poudarek so počastila senator g. Joseph Haidasz, ki je prebral pozdrave in voščila kanadskega ministra federalne vlade za mnogokulturnost g. Davida Collonette in poslanec Jurij Shymko ki je prebral voščila predsednika ontarijske provincialne vlade g. Williama Davisa. V njegovem imenu je prirediljem Sloven-

skega dne izročil tudi spominsko plaketo. Zborovanje je pozdravil tudi zastopnik hrvatskega naroda G. I. Žuger. Na častnem mestu so bili tudi častiti slovenski duhovni očetje in zastopniki številnih slovenskih organizacij.

Izmed vseh gostov, ki so svojo navzočnostjo in besedo pozdravili petindvajseti slovenski dan, je bil konservativni poslanec ontarijske vlade, g. Jurij Shymko, ki je s svojim govorom razgibal zborovalce in žel splošno odobravanje. Poudaril je osebnost in narodno svobodo vseh zaslužjenih narodov. To pravico je izvajal iz naravnega prava in principa o samoodločbi narodov. Za to izrečno poudarjeno misel so ga navzoči zborovalci nagrajali s ploskanjem.

Ob tej priliki omenjam, da je poslanec g. Jurij Shymko, po rodu Ukrajinec, iskren sodelovalec in navdušen podpornik A. B. N. (Protiboljševiške zveze zaslužjenih narodov).

Fantovski zbor iz Clevelanda je s svojim izredno lepim, doživetim podajanjem slovenskih narodnih in umetnih pesmi ustvaril pravo slovensko domače razpoloženje.

Glavni govornik je bil g. dr. Peter Remec.

Zborovanje je vodila gospa Helena Golobova in spretno povezovala skrbno in pestro, izbran program.

Za 25. letnico Slovenskih dni so prireditelji izdali po straneh sicer majhno a vsebinsko bogato knjižnico z naslovom: Slovenski dnevi. V njej so na kratko obrazloženi nameni Slovenskih dni, imena nastopajočih, glavni govorniki in njihove, na kratko povzete misli, ki so jih poudarjali na teh slovenskih dnevih.

Vse kar je napisano, je v kratkih potezah povedano tudi v angleškem jeziku. Knjigo priporočamo prav vsem, zlasti pa mladim, tukaj rojenim Slovincem. V knjigi bodo našli vzore in ideale svojih staršev. Ti vzori in ideali bodo tudi mlademu slovenskemu rodu dajali moči v življenjskih preizkušnjah in jim kazali pravo pot.

CROATIAN INFORMATION OFFICE

Govor G. I. Žugarja, zastopnika Hrvatskega narodnega kongresa na Slovenskem dnevu.

Greetings from the CNC to the assembled Slovenes in Bolton, Ont., July 29, 1984.

Thank you Madam, Your Excellency Bishop Ambrožič, honoured guests, Ladies and Gentlemen:

Allow me, first of all, to say a word of thanks to dr. Peter Urbanc for the invitation and a warm welcome. Indeed, it is an honour and a great pleasure for me to be here today on behalf of dr. Matthew Mestrovic, President of the Executive Committee of the Croatian National Congress, and to extend our greetings and best wishes to the Slovenian community in Canada, in particular to all of you gathered here today, celebrating the 25th anniversary of Slovenian Day.

Speaking earlier to dr. Urbanc, I was pleased to learn how much good work you have done here in Canada, in the best traditions of Slovene spiritual and national ideals, which you so proudly share with the rest of us Canadians.

By sharing your heritage, it seems to me, you are also expressing your appreciation of the liberty and equality which we enjoy here in Canada. I think Slovenes, very much like Croats, deem that man is richer by having at the same time served loyalties to himself as a being, made in God's image, to those closest to himself - his family, to the people of his origin and his new homeland Canada; which received him with an open heart and gave him that, which he, while in Croatia or Slovenia could not have: Peace, security, personal and political freedom, an opportunity to better himself and provide for his children blessings in abundance.

And because we have so much in common, I would like to assure you that the Croats hold strong feelings of friendship and solidarity toward the Slovenes.

We also share some of your concerns, particularly your concern over growing immigration from eastern parts of Yugoslavia into Slovenia, with the threat to undermine the cohesion of Slovene society, language, culture and so on.

We are in agreement with those who maintain that national traditions, whether they are Chinese, Jewish or Slovene; **first of all have to be preserved in order to be shared.** Indeed, a Slovene nation, like any other nation, will have a better chance to preserve its culture, its natural resources and so on, once it has obtained a **sovereign power over its national affairs.**

Sixty six years of the „Yugoslav experiment“ have left a

legacy of unresolved and increasingly tense national problems posing a constant threat to peace and European security.

Consequently, Slovenes and Croats as neighbouring nations are faced with new challenges in very difficult times.

Although the challenge may be great, we believe that right and justice, which can be effected only through understanding, are the means by which lasting peace and happiness for all men can be brought about. **And that is why, an overwhelming majority of Croats in Croatia favour the establishment of an independent state on the principle of self-determination.**

The executive committee of the Croatian National Congress expressing the wishes of the peoples in Croatian homeland, **favours the creation of a neutral, democratically pluralistic and socially just state.**

In pursuit of our independence, we would like to assure you, that there are no political, economic or territorial demands on the Slovenes. On the other hand, we do seek your friendship and co-operation on the basis of equality and mutual respect. And should you consider it to be in your best interests, the Croats will certainly be willing to discuss the possibility of an agreement for joint defence between two independent states: Slovenia and Croatia.

In closing, once again on behalf of dr. Mestrovic, the Croatian National Congress, and Croatian information office I extend our greetings, wishing you all continued success and God's blessing. Thank you very much.

Novice iz Slovenije

Dijaška radiofonična postaja v Ljubljani razburja stranko. Ob priliki proslave 40 Letnice politične policije so dijaki zaigrali nacistično himno. Sledila je prijava tožilstvu obeh odgovornih Igor Vidmarja in Iztoka Saksida.

Dramaturg Matej Bor je v Delu od 31. maja l. l. objavil štiri verze z vsebino: „Kaj sedaj, ko je sledeč pravila našega sistema Veselin Djuranovič prevzel vodstvo vlade? Ne preostane

drugega kot moliti, da to leto mine čimpreje.“ V. Djuranoviča krivijo, da je zadolžil Jugoslavijo brez potrebe za 10 milijard dolarjev.

13. junija t. l. je 230 intelektualcev poslalo peticijo Izvršnemu svetu SFRJ naj bi osvobodili med drugimi Vojisla va Šešelja iz pripora, kjer so začeli z gladovno stavko. Med podpisniki nasledimo Vanjo Brišček iz Postojne, France Jerman, Božidar Slapšak, Darko Štrajn in Andrej Ule vsi iz Ljubljane.

V prvi Jugoslaviji ko cerkev ni bila tako strogo ločena od države so se oblastniki komaj zanimali za delo cerkve. V SFRJ, specifično v Sloveniji, pa ko naj bi bila cerkev ostro ločena, ima komisija za verske zadeve ogromno dela. Pri tem delu je vedno povdarek na dobre odnose med cerkvami in novo družbo, kar je približno toliko vredno kot naziv DDR (Nemška demokratska republika) ali Ljudska Republika Kitajska. V Sloveniji je sedaj deležna napadov prevelika gradbena aktivnost cerkve. V tej krizi naj bi tudi cerkev manj gradila. Čudni pojmi o gospodarstvu, ko je v krizi povečana gradnja in to od samoprispevkov še kako dobrodošla! Žrtev napadov so tudi članki dr. Antona Stresa v družini. V člankih dr. Stres izvrstno obravnava odnose med vero in današnjo družbo. Članki so tako temeljiti, da jim ni mogoče osporavati. Ko ni mogoče resno zavreči njegove ugotovitve, seveda ne manjka očitka, da dr. Stres preveč posega v politiko...

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
505 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročilna značka: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 100.- kruzicov, za Anglijo 60.- šilingov, za Avstrijo 100 šilingov, za Avstralijo 10.- avstr. £, za Italijo in Trst 2000.- lir, za Francijo 1000.- frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

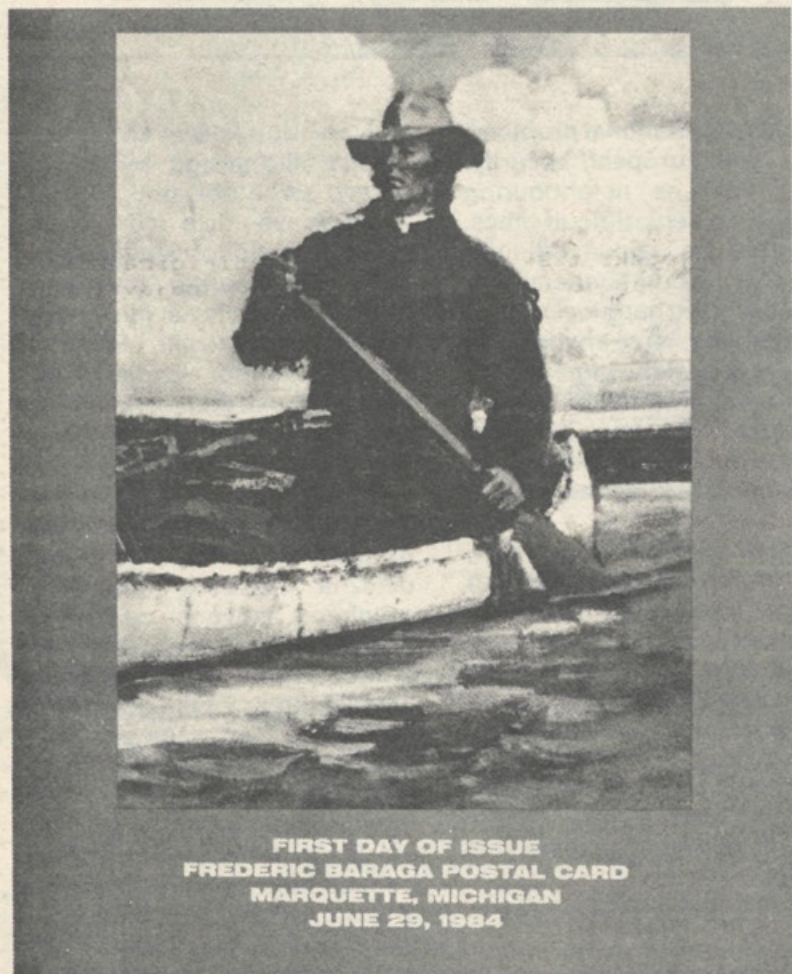
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Med SLOVENCİ

Frederic Baraga, Michigan, 1835

Pictured here is the 13c commemorative post card honoring Frederic Baraga. The U.S. Postal Service issued the card on June 29, 1984 in special ceremonies in Marquette, Michigan.

FIRST DAY OF ISSUE
FREDERIC BARAGA POSTAL CARD
MARQUETTE, MICHIGAN
JUNE 29, 1984

Pictured above is the cover of the program provided by the U.S. Postal Service as part of the Baraga Postal Card first day of issue ceremonies.

Odreka mo pravico...

... Kdor v javnih govorih ali pri javnih prireditvah zamolči obstoj in delo škofa dr. Gregorija Rožmana za slovenski narod v težkih časih trojne okupacije in izvedbe komunistične revolucije, neoziraje se na žrtve slovenskega naroda in pri tem zamolči obstoj slovenskega domobranstva in njihovih žrtev

in idealizma ter poboj istih brez procesa po končani vojni s prodajo Koroške za ceno pobiranja opozicije teh rodoljubov in narodnih junakov, si sam odpisuje pravico pisanja zgodovine Slovencev v Kanadi. Kdor res ljubi škofa dr. Rožmana, ki je nosil težo omenjenega trpljenja in domobranca, od njega pričakujemo da zastavi besedo, ali pa se odreče pravici...

Who are the Slovak Greek Catholics

The expected visit of the Holy Father, Pope John Paul II. to Canada raised the question who the Slovak Greek Catholics are whose cathedral he will consecrate on September 15, 1984.

From the very beginning, among Slovak immigrants to Canada, there were a good number of Catholics who belonged to the Slavonic Byzantine Rite often called Greek Catholics. This terminology was bound to create confusion because the word Greek led many Canadians to consider them as Greeks. On the other hand, writers, either misled or superficially acquainted with Slovakia, gave to the word "Rusnak" (Ruthenian) a political and an ethnic connotation instead of a religious one, and claimed that they were Ukrainians, Russians or Galicians.

Historically and ethnically they are beyond any doubt Slovaks who use in their religious services the old Slovak language and a Rite which was introduced in the 9th century by Sts. Cyril and Methodius in Slovakia for the entire population of the first Slovak state known to historians as Great Moravia. In the western and central parts of Slovakia, the Byzantine Rite and Old Slovak language, approved as a liturgical language by the Papacy in 867, were replaced in the 10th century by the Latin Rite. But in the eastern parts of Slovakia, Slovaks remained faithful to the Old Slovak Liturgy. The Holy See created in 1771 a Bishopric of Mukačevo for all Slavs in Hungary (Slovakia being a part of Hungary at that time) who belonged to the church of the Slavonic Byzantine Rite.

In 1818 the Vatican created for Slovaks of the Byzantine Rite a special Bishopric in Prešov, in Eastern Slovakia. Even if they belonged to Rome, Slovaks of the Byzantine Rite prefer to be called Slovak "Greek Catholics" in contrast to those of the Latin Rite who are "Roman Catholics". Except for the Rite, Slovak Greek Catholics have, however, nothing in common with Greeks or Ruthenians, and differ from the Roman Catholics only so far as they use the Old Slovak language and the Byzantine Rite in their Liturgy.

In Slovakia until 1948 religious life flourished among Slovaks of the Byzantine Rite. They had two bishops, 311 secular priests, 7 monasteries with 56 monks and 11 convents with 90 sisters. The Communist persecutions of religion in Slovakia brought, however, a tragic end to the Church organization of the Slovak Greek Catholics. Both bishops were put in prison and the Government of Prague helped the Moscow patriarch impose his jurisdiction over all Slovaks of the Byzantine Rite. In 1968 the Slovak Greek Catholic Church was restored, but with many restrictions and persecution.

In Canada, Slovak Catholics of the Byzantine Rite worship-

ped for many years either in Slovak Roman Catholic churches or in Ukrainian Catholic churches of the Byzantine Rite. There should be about 50,000 Canadians of Slovak descent whose grandparents or parents belonged to the Slovak Byzantine Rite.

Before the end of the WW II., there was only one Slovak parish of the Byzantine Rite in Canada, the St. Peter and Paul Parish in Lethbridge, Alberta, founded in 1921.

The systematic and successful organization of religious life among Slovak immigrants of the Byzantine Rite took place after the Second World War. After many years of dispersion among various Catholic churches, they began to unite and very soon emerged as a "distinct group". This favourable development has been due in the first place to several clergymen, educated in Slovakia, who escaped the communist concentration camps for clergy in Czecho-Slovakia, and to the good will of the Ukrainian Eparch of Toronto, the Most Rev. Isidore Borecky, who organized his Eparchy without nationalistic prejudice and supported wholeheartedly the desires of Slovak immigrants of the Byzantine Rite to have their own Slovak parishes and Slovak priests.

The first Slovak priest of the Byzantine Rite, the Rev. Michael Rusnak, C. S. S. R., of the Order of Redemptorist Fathers came to Canada in 1952 and was entrusted with organizing a parish in Toronto. After him

followed the Rev. Andrew Krafčík, the Rev. Francis Fuga, the Rev. Nicholas Chanát, the Rev. A. Zouzal and others. During one decade these dedicated priests organized nine parishes and mission parishes and from the generous contributions of their Slovak parishioners there emerged, in several Canadian cities, beautiful churches in Byzantine style or remodelled with interior decorations of the Byzantine tradition.

The Holy See showed a particular interest in the zeal of Slovak immigrants of the Byzantine Rite in Canada and Pope Paul VI appointed on October 7, 1964, the Rev. Michael Rusnak, Apostolic Visitor for all Slovaks of the Byzantine Rite in Canada.

Pope John Paul II. who has known the fate of Slovak Greek Catholics from the time his diocese in Poland bordered Slovakia, followed from the beginning of his apostolate with great care and love the desire of Canadian Slovak Greek Catholics to preserve their Rite and religious traditions and to create a basis for the renewal of their church in their homeland. On October 13, 1980, he established by Papal Bull the Eparchy of Sts. Cyril and Methodius for Slovaks of the Byzantine Rite in Canada with the Most Rev. Michael Rusnak as its bishop residing in Toronto.

On September 15, 1984, Pope John Paul II. will do a special honor to Slovaks by consecrating the Cathedral of the Transfiguration, erected on the West side of Woodbine Ave north of Buttonville in Markham.

„Naše novine“

V Torontu izhaja ta časopis že dolga leta. Je edini ostanek levičarskega časopisja v USA in Kanadi. Časopis verno podaja stališče Moskve in je že zato vreden občasne omembe. Tradicija časopisa je, da vedno in povsod zagovarja protiameriška stališča. Vedno tudi zagovarja stari način borbe delavstva in unij proti delodajalcem. Nekaj časa je toleriral poljsko solidarnost, dočim sedaj se je zopet znašel in označuje Solidarnost in 10 milijonov članov kot reakcionarje. Močno zastopa stališče britanskih rudarjev v najnovejši stavki z njimi zagovarja stališče, da so rudniki izčrpani in je jasno, da ni druge rešitve, ko ni premoga, Menda ne bodo kopal kamenja? Večina čitalcev so stari emigranti iz dobe, ko so šele začeli ustanavljati potrebne unije. Časopis ostaja na teh starih kolesnicah. Časi pa vendar gredo naprej in od ustanovitve unij smo prešli tudi že fazo pre-radikalnih unij in smo sedaj v fazi sodelovanja med unijami in delodajalci. Časopis ima celo slovensko stran, kjer pišeta prof. Ivan Dolenc in prof. D. Jelincič, ki sta plodovita in nadarjena pisatelja. Prav škoda, da njihove prispevke bere komaj 10 slovenskih čitalcev lista.

Silno poučen je članek od dr.

Mirko Markoviča Paralele v NN dne 5. julija. Pisec je igral veliko vlogo v Jugoslovanskih izseljenskih krogih v Ameriki pred revolucijo. Vrnil se je v SFRJ in kot pravoverni komunist tudi spoznal Goli otok. Ko je danes na dlani, da je gospodarstvo v vzhodnem bloku na neprimerno večji krizi kot na zapadu, beremo na primer da je v članku Kapitalizem v globoki krizi, socializem bo pa postopoma osvojil ves svet. V odstotkih se produkcija v socializmu veča mnogo bolj kot na zapadu, trgovina raste vrtoglavno" - in za na konec pravi - „da se je realni dohodek v lo socialističnih državah od 1950 do 1983 dvignil za PET-KRAT.“ To novico bi morali brati Poljaki! Vsekakor človek dobi vtis, da se je za Markoviča čas ustavil leta 1920. ZU

Historical Day for Slovaks

and all Slavs

The Holy Father, Pope John Paul II, will honour the Slovak people by consecrating the Cathedral of the Transfiguration in the Eparchy of Sts. Cyril and Methodius for Slovaks of the Byzantine Rite in Canada.

This historical event and special honour for the entire Slovak people, in particular, Slovak Catholics of the Byzantine Rite, will take place on:

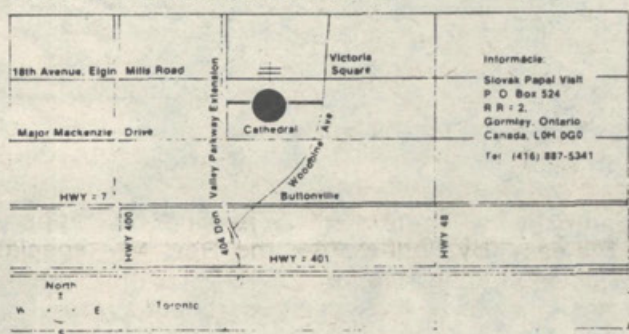
**September 15, 1984
in Unionville, Ontario
at 5:55 PM
on Woodbine Avenue
Where the Cathedral
is erected for the
Glory of God.**

The Most Reverend Bishop Michael Rusnak, on behalf of the Eparchy of Sts. Cyril and Methodius, wishes to extend an invitation to all Slovaks for this memorable event.

Let us manifest our dedication and loyalty to our Church and to the Holy Father, Pope John Paul II for His love of Slovak people by participating in large numbers at this memorable, solemn historical event.

CATHEDRAL OF THE TRANSFIGURATION Please note: Map not to scale

(A more detailed map for transportation and parking zones will follow.)

DOBILI SMO S PROŠNJO ZA OBJAVO:

Naš komentar bomo objavili v eni izmed prihodnjih števil. Danes vabimo bralece, da v kratkih in jedrnatih stavkih povedo svoje mnenje o izjavi. Dobre odgovore, kritične in povoljne bomo objavili!

Uredništvo

PROGRAM SLOVENSKE DEMOKRATSKE STRANKE (SDS)

April 30, 1984

SDS zagovarja svobodno in demokratično politično življenje, kakršno naj se uveljavi s svobodnimi in neposrednimi parlamentarnimi volitvami. Naš cilj je strankarski pluralizem. Izključene naj bodo od tega le stranke, ki zagovarjajo diktaturo ali celo uporabo nasilja.

USTAVA: SDS, meni, naj ta temeljni državni zakon vsebuje samo najbistvenejše osnove, kot so osebne, politične in gospodarske svobode. Ureja naj odnose med osrednjo vlado, pokrajinami in občinami. Odloča naj o odnosih med cerkvami in državo. Določa naj obliko in barve slovenske zastave, grba ter besedilo in napev narodne himne.

SLOVENIJA: Državna oblika Slovenije naj bi bila parlamentarna republika. Naceljuje ji predsednik, voljen neposredno od naroda. Vlada bo sestavila stranka, ki doseže večino v zbornici sama ali v sestavi in dogovoru z drugimi strankami.

JEZIK: Uradni jezik v javnem življenju, v uradih in trgovini bodi slovenščina. Jezikovne pravice manjšin bo ščitil poseben zakon, ki bo izrazil njihovega stvečila in reciprocitete.

GOSPODARSTVO: SDS je za svoboden in neoviran razvoj zasebnega gospodarstva v vseh organizacijskih oblikah, v zadrugah in samoupravnih enotah. Delovanje sindikatov bo urejeno s posebnim zakonom. Gospodarstvo zunaj državnega sektorja bo s strani vlade deležno vseh možnih spodbud. V okviru državne pristojnosti ostajajo panoge kot pošta, telefon, železnica. SDS sodi, da je država sicer slab gospodar, da pa mora vršiti kontrolo nad gospodarstvom, ga podpirati in preprečevati zlorabe. V ta namen bo izdala zakone, ki naj urejajo odnose med delodajalci in delojemalci z določili o minimalnih plačah, delovnem urniku, o starosti delavcev, nadurni tarifi, obveznih počitnicah, odpravnini, odpustu. V delokrogu javnih uradov naj ostanejo uradi za zaposlovanje, brezposelnost, bolniško in pokojninsko zavarovanje, za onesposobljenost in starost. Zdravstveno skrovanje bo dopuščalo izvrševanje privatne prakse in obsegalo določbe za ceneno ali brezplačno zdravljenje. Izdan bo poseben zakon za zaščito pred karteli in monopoli. Nakup obdelovalne zemlje naj bo omejen samo na slovenske državljane. Dotok tujega kapitala bo dobrodošel v okviru določb o domači udeležbi.

JUGOSLOVANSKI ODNOSI: za čas, ko se bo slovenski narod soočil z odpravo obstoječega enostrankarskega totalitarizma in ko bodo prišle na dnevni red potrebne ustavne in politične spremembe, zastopa SDS stališče, da naj se na ozemlju SFRJ prehodno ohrani sedanji državnopravni okvir. V tem medobdobju državne kontinuitete naj si posamezni narodi v svojih republikah s pogajanjem, anketami in po potrebi s referendumi svobodno in suvereno izberejo novo vsebino in obliko svoje lastne kot tudi medsebojne ureditve. V slednjem pogledu in vedno izhajajoč s stališča slovenske državnosti, bo SDS predlagala sklenitev medrepubliških pogodb, ki naj zagotovijo skupno gospodarsko tržišče in skupno zunajjo obrambo republik. V takšni rešitvi vidi SDS najboljšo jamstvo za uspešen in varen razvoj tako slovenskega kot tudi ostalih narodov današnje SFRJ.

ZAKON IN RED: SDS bo podpirala vse sodne in izvršne organe v njihovem prizadevanju za spoštovanje zakonov in reda. V politiki bo odklanjala vsake nezakonite posege revolucijskega značaja. V okviru možnosti se bo zavzela za revizijo administrativnih, policijskih in sodnih postopkov, ko so bila kršena najosnovnejša vodila pravičnosti in objektivnosti.

CERKEV - DRŽAVA: Cerkev naj bo ločena od države. Cerkvam se priznava pravico svobodnega delovanja in javnosti, vključno uporabo tiska, radia in televizije. Priznava se jim pravica posedovati šole, semenišča in premoženje, ki je potrebno za njihovo delovanje. Vrnejo se jim vse cerkve, kapele, samostani, semenišča, šole in preostalo premoženje v okviru gornjih smernic.

DAVKI: SDS bo odpravila davčno diskriminacijo, ki je danes močno prisotna v zasebnem sektorju v primerjavi z družbenim. V urejenih razmerah se bo uzakonilo obveznost uranovešenega državnega proračuna. Kmečka zemlja naj bo pavšalno obdavčena samo v kolikor je potrebno za vzdrževanje pripadajočih uradov kot so: občinska uprava, zemljiška knjiga, gozdna uprava in zaščita narave. Pokojninski skladi, socialno skrbstvo itd. naj bodo vzdrževani iz posebnih prispevkov in ne iz republiškega letnega proračuna. Dohodninski davek naj velja za vse državljane po progresivnih davčnih stopnjah. SDS zagovarja stališče, da davki ne smejo presežati stopnje, ki bi ovirala gospodarski razvoj in povzročala nedonosnost podjetij.

VZGOJA IN ŠOLSTVO: Za vzgojo mladine so prvenstveno odgovorni starši. Za njeno izobrazbo jim bodo na izbiro javne in privatne šole. Država ima pravico nadzora nad kakovostjo šolstva. Določala bo obvezne učne predmete in nadzirala izpite. Šolska obveznost velja do 16 leta. Višje šole in univerze naj bodo neodvisne od vlade in naj se vzdržujejo s šolninami dijakov. Noben nadarjen dijak pa ne sme biti prikrajšan za pravico do najvišje šolske izobrazbe. V ta namen bodo za socialno potrebne dijake na razpolago štipendije in od države zajamčena posojila.

DRŽAVLJANSKA VOJNA: SDS zagovarja širokogrudno stališče narodne sprave, kakor je prvi pogoj nepristranska stvarna ugotovitev in priznanje z obeh strani tako lastnih kot nasprotnikovih dejanj, ukrepov in ponašanj med in po drugi svetovni vojni. SDS je za prepev vseh ekonomskih in častnih privilegijev posebno onih iz revolucijske dobe. Izjema naj bodo samo državljani potrebni posebne pomoči zaradi njihove starosti ali zdravja.

IZSELJENCI IN ZAMEJCI: Vrata slovenske domovine bodo vselej odprta vsem, ki so slovenskega pokoljenja. Pravica povratka in življenja v domovini bo osnovna človeška pravica, katere naj bo deležen vsak Slovenec.

DRŽAVLJANSTVO: Spričo malega naravnega prirastka in močne emigracije naj bo slovensko državljanstvo dosegljivo tudi današnjim in bodočim priseljencem. Med pogoji za podelitev državljanstva naj se tudi stavi poleg drugega zadostno znanje slovenščine.

Ta program SDS je bil izglasovan po članih glavnega odbora z 83% večino dne 10. junija 1984.

Ing Ladislav J. Bevc, Predsednik
Dr. Peter Urbanc, tajnik

Solzenicynov roman "Lenin v Zurichu" bodo sedaj filmali. Režijo je prevzel Rolf Busch, besedilo pa je napisal Claus Hubalek. Lenina bo igral Wolf Die ter Berg, njegovo priležnico Na deždo pa Monika Bleibtreu. (Po: S.g., VII/4)

Stiri latvijske zene so razgrnile v latvijski prestolici Rigi velik transparent, s katerim so zahtevale izpust njihovih aretiranih mož in sinov. Transparent je vzbudil velikansko senzacijo in glasno odobravanje na vso občinstvo. Po 8 minutah jih je rdeča milica aretirala. (Po: S.g., VII/4)

Da se sovjetski državljani zastrupljajo z mamili, je že dolgo znano, čeprav sovjetski tisk tega ni omenjal. Sedaj pa je za vzelo zastrupljanje z mamili toliko širino, da je generalni tajnik georgijske KP javno priznal, "da nima smisla več dalje prikrivati, da tega problema so vjetija ne pozna, ker se utegne sicer zgoditi, da mu sovjetski režim kmalu ne bo več dorasel." (Po: S.g., VII/4)

Estonskega disidenta Enna Tarto so sovjetske oblasti obsodile na 10 let ječe, "ker je poinforiral zahodni svet o stavkah in političnih jetnikih v Estoniji" (Po: S.g., VII/4)

V Sloveniji so odkrili geologi okamenino povsem neznane ribje vrste, ki je izumrla pred 210 milijonov let. Po sodbi Geološkega Inštituta v Ljubljani gre za ribo iz družine Elasmobranchijevcev, h kateri spadajo tudi današnji morski volkovi. (Po: S.g., VII/4)

V poljskem mestu Biala Podlaska je ukazala ravnateljica šole Kasprzyk odstraniti križ iz šole. Ko so starši protestirali proti temu ukrepu, jih je zaslišala milica. Šolska uprava pa je nastavila že upokojenega miličnika Oleszczuka z naročilom da mora stalno nadzorovati učitelje in šolarje. Ker starši ni so mirovali, je oblast razpustila "Komitet staršev" zaradi "verskega fanatizma." (Po: S.g., VII/4)

Češki dominikanec Vid Beneš je obiskal v Pragi kardinala Tomáška ter znanega praškega teologa o. Jožefa Zverino. Takoj nato ga je zasliševala najprej 48 ur praška milica, potem pa ga je prepeljala v Plzno, kjer ga

je zasliševala tamkajšnja milica še nadaljna dva dni. O. Vid Beneš je namreč eden tistih gorečih duhovnikov, ki že dolga leta ne smejo več opravljati dušnopastirske službe in jih rdeča oblast vedno na novo šikanira. (Po: S.g., VII/4)

"Osservatore Romano" je izdal prvo številko Mickey Mouse-a v latinščini pod naslovom "Michael Musculus". To izdajo urejuje avgustinski opat Karl Egger. (Po: S.g., VII/4)

V Vietnamu so aretirali 21 redovnic iz reda "Božje Previdnosti". Po komunistični navadi so njihovo hišo povsem izropali ter zaplenili knjige in časopise. (Po: S.g., VII/4)

Na velikonočno nedeljo so morali opravljati v Sovjetiji zastonsko delo za partijo. To tlako je uvedel že Lenin. (Po: S.g., VII/4)

Milovan Djilas je v Beogradu silno ostro obsodil zahodne pacifiste, ki jih dirigira Moskva. Njegovo obsodbo je objavil tudi ruski emigrantski list v Parizu "Ruskaja Misl." (Po: S.g., VII/4)

Arheologi so odkrili v severnem Peruju največje razvaline sveta. Do prihoda Spancev l. 1531 je živel v tem mestu 200.000 ljudi. (Po: S.g., VII/4)

Kanada je slovela nekaj let kot dežela, ki je prednjačila v številu izgubljenih delovnih ur zaradi stavk. V letih 1975 in je bilo izgubljenih več kot 10 milijonov delovnih dni vsako leto. Ker vlada trenutno precejšnja brezposelnost, so delavske organizacije manj zahtevne in je bilo izgubljenih l. 1983 samo 4.5 milijona dni, kar je najnižje število po letu 1977.

Zapadna Nemčija je ena redkih industrijskih držav, ki ji je uspelo, da je lanskega leta znižala primanjkljaje javnih proračunov za 15.1 milijarde DM.

Alexander von Humboldt ustanova je podelila lani 485 štipendij znanstvenikom iz 56 dežel. Največ štipendij so dobili Poljaki (83), ZDA (78), Japonska (63) in Indija (46). Prošenj je bilo 1.286 iz 78 dežel. Izbrani mladi znanstveniki so določeni na podlagi znanstvenih kriterijev brez ozira na to, od kod izhajajo.

Ker živi mnogo starih staršev daleč od svojih otrok in vnukov so ustanovili v ZDA posebno organizacijo za starejše Foster Grandparents and Senior Companions, ki šteje nad 18.000 članov. Ti posvečajo 20 ur na teden otrokom, ki so prizadeti z raznimi hibami in okvarami.

Sudbury - Science North - Yours to Discover-

Mnogojezični tisk v ontarijski provinci je imel letos dve skupinski turi, ki ju je priredilo Ministerstvo za Turizem in razvedrilo. Bili sta obe v sredi junija. Udeležil sem se prve, kot zastopnik našega lista. Obe sta trajali 4 dni.

„French River“ Trading Post in se še istega dne pripeljali v Sudbury.

Zvečer smo doživeli prijetno presenečenje mnogokulturnega programa.

Naslednji dan je bil posvečen turi „Science North“, ki je

bil tih pred otvoritvijo. Poleg tega nadvse zanimivega v naravne skale vsekanega objekta, smo si ogledali tudi tehnično plat rudnika in, kako rudnik izgleda, ter videli - kako gojijo v opuščeni rudnikih - experimentalno - zelenjavo, s pomočjo posebnih luči in vode, - in videli na lastne oči, kako človek z znanostjo pomaga Sudburiju postati spet zeleno

mesto.

Naslednji cilj je bil mestece v razvoju „Sturgeon Falls“. Priča smo bili šolskemu koncertu in ogledali smo si Civic Center. In pot nas je prideljala v North Bay, kjer smo bili gosti v mestni hiši, obiskali smo Canadore College in prisostvovali večkulturni prireditvi.

Drugo jutro smo imeli zajtrk

na ladji Chief Commanda II ter uživali razgled z ladje na jezeru Nipissing.

Nazaj proti Torontu smo se še ustavili v Gravenhurstu in Oriliji, kjer smo obiskali Couchiching Beach Park. V Oriliji sami smo prisostvovali pripravi in vaji oriljske opere in gledališča ter za zaključek obiskali dom, v katerem je ustvarjal pisatelj Steven Leacock

Pred odhodom smo se zbrali na poznanem Ontario Place, kjer smo se poslovili od ontarijskega ministra za Turizem in Razvedrilo g. R. Baetz

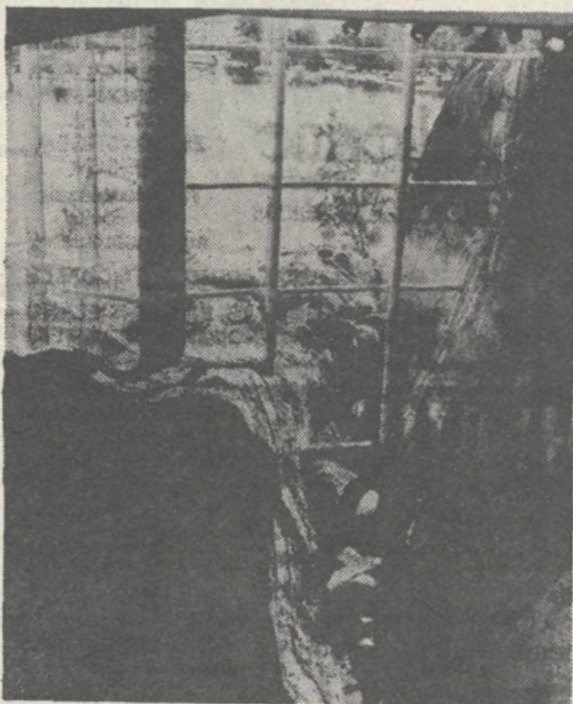

Pokopališče kraja Saint-Marie, ki že obstoja iz leta 1648.

Zbrali smo se (okrog 40 po številu) na poznanem Ontario Place, kjer smo se poslovili in zahvalili obenem za izredno priložnost ministru g. Reuben Baetzu provincialne ontarijske vlade. Pred odhodom pa smo bili pri predstavi filma: „Journey of Discovery“.

Na poti proti severu smo se najprej ustavili v Midlandu in si ogledali obnovljeno postojanko kanadskih mučencev, nadalje prostor, kje se bo ustavil papež na potovanju - ter spominske križe narodnih skupin - kot prvi je bil razložen slovenski, posvečen domobranskim in drugih žrtvami pretekle vojni

Skozi Killbear provincialny park - z zelo zanimivimi postojankami smo končno dospeli v Parry Sound, kjer smo se nasledno jutro udeležili z ladjo ture 30.000 otokov. Končno smo dospeli do poznanega kraja na

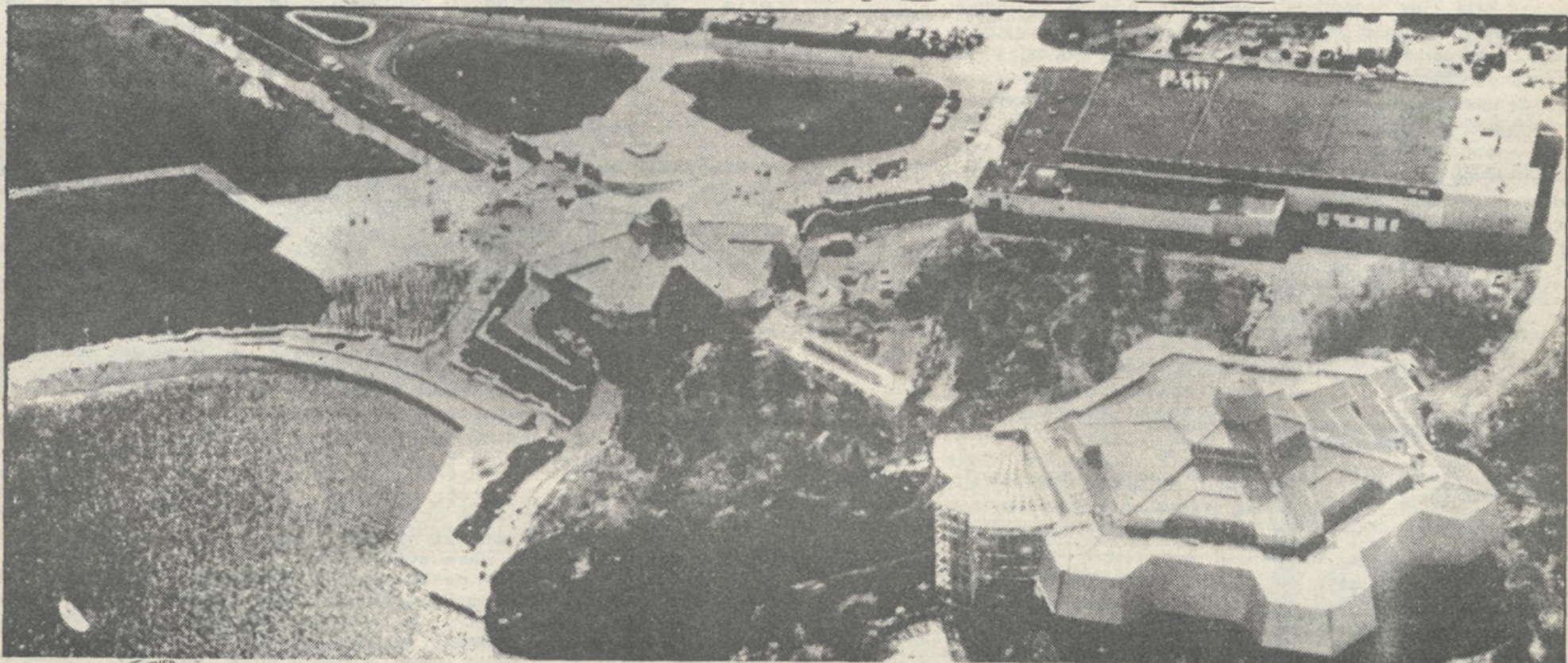
Science North je vsekan v skalo in na sliki vidimo naravno razpoko skale, ki je dolga več kilometrov.

Underground garden: Children touring Big Nickel demonstration mine examine lettuce growing in artificial light, duplicating much larger experiments under way in Sudbury's mines.

1984 PAPAL VISIT

Snowflake design: In keeping with the northland theme, the buildings of Sudbury's Science North centre are shaped like snowflakes. The two buildings are connected by a tunnel blasted through rock outcrop.

- potem po smo končali res dobro pripravljeno turo v Torontu.

Še enkrat moja osebna zahvala za priliko videti že poznane kraje, od druge strani. Posebno obisk „Science North“ in obisk v „Rudniku“ je bil nepo-

zabne vrednosti.

Če moreš, če imaš 2 ali 3 dni časa letošnje počitnice, - moraš videti to posebnost! Ne bo ti žal, videl boš sever in rudarstvo v drugačni luči...

Urednik

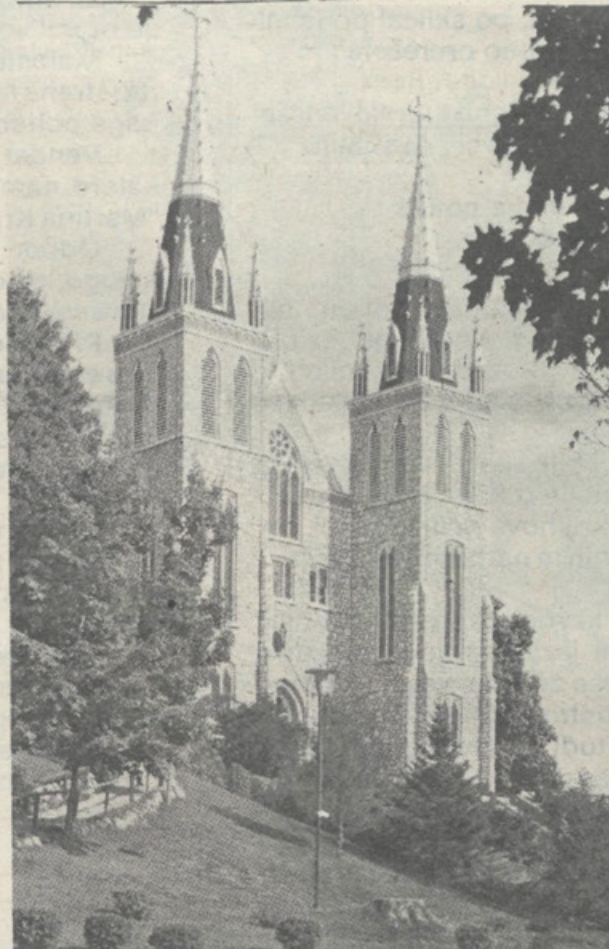
Opera in gledališče v Oriliji, kjer smo se udeležili vaj za poletne prireditve.

Spiral walk: Ramp to main pavilion allows visitors a sweeping view of the gardens and nearby Lake Ramsay. Windows are set right into the rock to give people a sense of being outdoors.

Samuel De Champlain - spomenik blizu Orillie

Svetišče kanadskih mučencev v Midlandu.

Sturgeon welcomed Ethnic Groups

LA TRIBUNE

by Suzanne LaRochelle
27 JUNE

They and I had a lot in common... not that fact that they're ethnic groups but the fact that they're journalists and editors writing for weekly, twice monthly or monthly newspapers.

On two occasions in the last couple of weeks, Sturgeon Falls was host to a group of ethnic editors touring Northeastern Ontario, this being sponsored by the Ministry of Tourism. And these tours were mainly orientation trips promoting not only tourism but also northern culture, social and economic activities as well as education.

There was quite a collection of languages ranging from english to polish, to chinese, ukrainian, dutch, czech, korean, spanish, german, polish, swedish, etc. etc.

The tours were for four days, originating from Toronto. The first stop was in Midland to visit the Martyr Shrine, then on to Parry Sound for tours of provincial parks, on to Sudbury to see the brand new Science Center as well as meeting members of Sudbury's multi-cultural group; in Sturgeon Falls for a French Canadian dinner at the Sturgeon Lodge and other activities then on to North Bay to visit Canadore College.

While in Sturgeon Falls, our visitors met the Mayor, Michel DeCaen who happily handed out a "goodie bag" which not only included a Chamber of Commerce map of West Nipissing but also a Sturgeon Falls pep and button. They were also greeted, the first week, by the President of the Sturgeon Falls Chamber of Commerce, Raymond

Taillefer, the second week, the Chamber's vice-president, Michel Renaud. On both occasions they also met our own Industrial Commissioner, Roger Lachance, whose mandate now includes tourism.

After dinner the first group then proceeded to Au Chateau Home for the Aged where they were entertained by Frank Casey Public School choir and then Au Chateau's own choir. The group was also given a special presentation by Mr. John Beddows on the new Crafts Village now in construction in Springer Township. Also on display at the new civic administration centre, in the library's auditorium, were local arts and crafts.

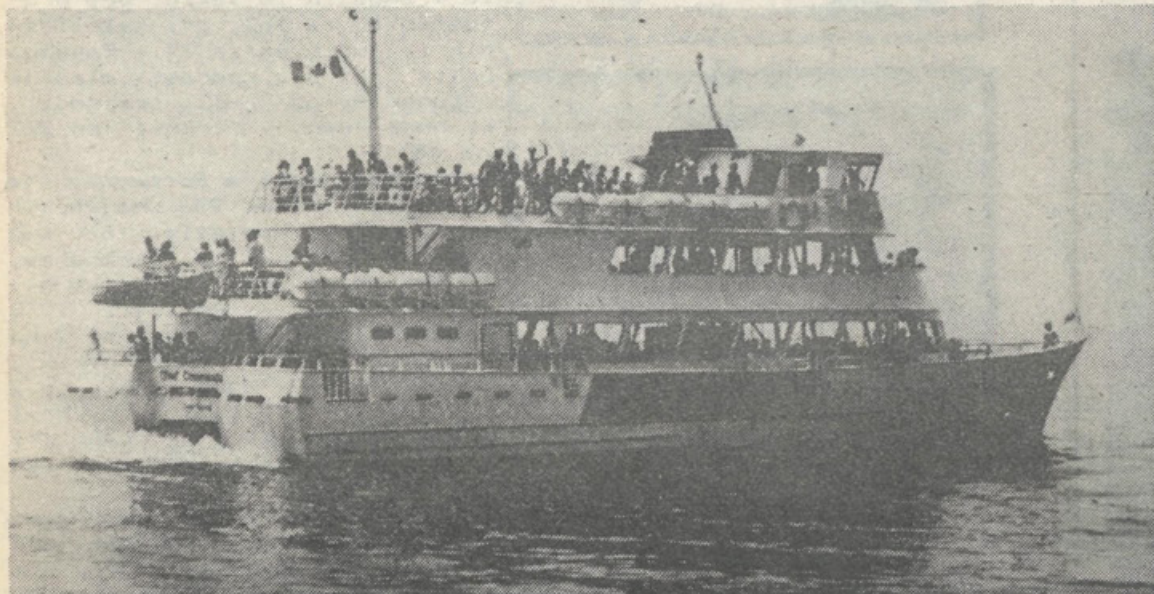
It was a pleasure for me to have dinner with some of our guests, the editor of Canadian Scene, Douglas Amaron. I found out that Canadian Scene is an information service, in 14 languages, supplying articles to Canada's ethnic press, and radio and TV stations broadcasting in languages other than French and English. I also met Sabi Mansoor who works for Pekeca International, a family Urdu magazine and Vladimir Mauko who is the Editor of "Slovenska Drzava" which is a slovenian monthly, published by SNF of Canada. Mr. Mauko is also the president of Ethnic Press Association of Ontario and President of Canada Ethnic Press Federation.

And how does all this affect our municipalities and local tourism? These 80 reporters and editors will report to their own people in their own language on their trip. From what most of them told me, they were quite impressed with our little town here and for most of them it was their first trip "up north". They are all residents of Toronto.

We enjoyed having the ethnic group here in Sturgeon Falls, we hope they enjoyed their brief stay. Au revoir!

THEY'RE IN OUR NEWSPAPER so maybe we will be in theirs... a group of ethnic reporters and editors were in Sturgeon Falls recently, part of a Northeastern Ontario tour organized by the Ministry of Tourism. While in Sturgeon Falls, the group dined at the Sturgeon Lodge, were entertained at Au Chateau and viewed local arts and crafts at Sturgeon's newest and most impressive building, the new civic administration centre.

CHIEF COMMANDA II ki nam je služil za ogled na jezeru Nipissing

Okrožnica rojakom

Slovenke, Slovenci!

Pred tedni ustanovljen „Odbor za obrambo slovenskega jezika“ je imel 17. aprila svoj prvi informativni sestanek s širšo skupino rojakov, ki jih je že dosegel glas o takoimenovanih jugoslovanskih programskih jedrih“, ki naj bi bistveno spremenila pouk slovenščine v S. R. Sloveniji in jih tudi kot člane slovenskega naroda močno vznemiril.

Sklep sestanka je bil, da se bomo tudi avstralski Slovenci, četudi malo pozno, pridružil javnemu protestu proti „jedrom“ kot so to odkrito, jasno in zaenkrat učinkovito naredili najvidnejši kulturni, vzgojni in politični delavci v domovini in njim enako, slovenske kulturne ustanove.

Ker je želja odbora, da bi bili o „jedrski“ nevarnosti vi vsi kar se da dobro in pravilno poučeni, se bomo obrnili na Slovensko izseljensko matico v Ljubljano, da nam čimprej pošlje vse potrebne uradne podatke o jedrskem predlogu, ki jih bomo potem posredovali vam v presojo in odločitev. Kot Slovenci se zavedamo pomena slovenskega naračila „da moramo čuvati najdražjo doto svojih prednikov - materin jezik - ohraniti in svojim mlajšim prepustiti“. Zato je namen našega odbora opozarjati tudi Slovence v Avstraliji na pomen in moralno dolžnost učiti otroke materin jezik in jih čisto le mogoče pošiljati v slovenske dopolnilne šole.

Sestanek 17. aprila je jasno pokazal, da je med nami veliko rojakov, ki so zaradi predloga o „jedrskem pouku“ slovenščine v domovini močno zaskrbljeni in ogorčeni, kot tudi, da smo o „jedrih“ sami še premalo poučeni, da bi lahko podvzeli nadaljne smotrne ukrepe v tej zadevi.

V boljše razumevanje „jedrskega vprašanja“ vas prosimo, da nam pošljete vse morebitne časopisne izrezke o „jedrih“, ki so bili objavljeni v Sloveniji in drugod, kot tudi sporočite vaše osebno mnenje o tej zadevi.

Ko bo imel odbor dovolj potrebnega gradiva, bo sklical ponovni sestanek, na katerem bomo zadevo še enkrat skupno preresetali in se nato skupno odločili za nadaljnji postopek.

Naš odbor se bo tudi potrudil da bo k akciji pritegnil tudi slovenske organizacije in razširil svoje delo med Slovence po vsej Avstraliji.

Kaj je namen „Skupnih jeder“ Jezikovnega pouka (z ozirom na S. R. Slovenijo)

1) Predstaviti jugoslovanske jezike in njihovo kulturo kot enoten učni predmet, ki naj bi nadomestil sedanji pouk slovenskega jezika.

2) Ker govori v SFRJ le okrog 10 odstotkov Slovencev, bi bilo pri tem predmetu le 10 odstotkov slovenske stvarine - ostalih 90 odstotkov bi se nanašalo na druge jugoslovanske jezike.

Če bi do tega prišlo, slovenske šole ne bi bile več slovenske. Naši otroci bi morda po teh „jedrih“ med 50 Pisatelji, o katerih bi se učili, spoznali le pet slovenskih. Kdaj bi obravnali njihova dela, kdaj bi jim lahko učitelji razložili pomen teh naših kulturnih in narodnih buditeljev, „jeder“ ne zanima.

Vsi vemo, da je materin jezik edina pot, ki vodi do lepote največjih kulturnih bogastev naroda. Vemo tudi, da je jezik osrčje ohranjanja narodne zavesti in narodnega obstoja. Tega se zavedajo tudi v domovini, zato so proti „skupnim jedrom“ tako enotno in glasno nastopili. Naša slovenska dolžnost je, da jih pri tem tudi mi javno podpremo.

„Polemike, ki se razvnele po Jugoslaviji, se doslej še niso dotaknile bistva slovenskih ugovorov: **pravice, da si narod suvereno ureja svoje šolstvo.** Medsebojno spoznavanje ni sporno, sporna je predlagana pot do njega, mogoče je uvesti tudi nov predmet zanj, **slovenski jezik in književnost** pa ne bi smela biti predmet pogajanj in kombinacij, ki so v nasprotju z naravo stvari. Vsekakor pa je treba odločno reči: **nacionalizem tem ugovorom ni botroval.**“

„Iz različnega govorjenja in pisanja je mogoče razbrati, da so prvotni avtorji predvidevali naj bi skupina jedra - zasedla 80 odstotkov šolskega predmeta za materin jezik s književnostjo, četrta različnica naj bi se zadovoljevala s 50 do 60 odstotki... Kaj je res? V samih „jedrih“ je, naj kdo tako ali drugače, uveljavljen ključ - po glavi - to je po prebivalstveni proporcionalnosti; treba je samo preprosto prešteti pisateljska imena v njih, pa je zadeva več kot očitna; slovenskih je kakšnih 10 odstotkov!“

Pred praznikom Materinskega dne smo. Prav je, da ga letos še posebej posvetimo našim materam in z ozirom na „jedrske“ oblake v enaki meri njihovi dediščini - materinemu jeziku.

Slovenskemu jeziku je resnično treba branilcev - tako tu v Avstraliji, kot v domovini in drugod po svetu.

Če ste pripravljeni sodelovati pri prebujanju večje slovenske narodne in jezikovne zavednosti med nami, dobrodošli k sodelovanju kdorkoli ste ali kjerkoli živite!

IDEJE, MISLI, ORGANIZACIJE IN DRUGO IMAMO RAZLIČNO — A JEZIK IMAMO SKUPEN!

Odbor za obrambo slovenskega jezika

Slovenska Avstralija za obrambo našega jezika in samobitnosti

Narodno in ideološko zavedni emigrantje so 17. aprila 1984 v Sydneyu, prestolnici Avstralije, ustanovili Odbor za obrambo slovenskega jezika. Izdal je oklic, ki ga priobčujemo v naslednjem - v posnemanje naši emigraciji drugod po svetu. (S. D.)

Slovenke, Slovenci

Menda še nikoli v zgodovini nismo za obstoj in razvoj slovenstva tako nujno potrebovali drug drugega kakor danes, ko se vsi številnejši narodi utrjujejo in bahajo z modernimi sredstvi obveščanja, kakor da bi se moral ves svet utopiti v enem samem velikanskem jezikovnem kotlu.

Maloštevilni narodi, kot je slovenski, ki ima zgodovino in kulturo nič straha nobeni, niso več kos brezobzirnim „brdavsom“, ki ne gledajo, koga pohodijo in pokopljejo.

Vendar imamo vsi od Stvarnika damo pravico obstoja in razvoja, katero nam jamči vsaka pravična zakonodaja. Treba je dobiti tistega „Martina Krpana“, ki bo to pravico branil med nami in pred vsem svetom Odbor za obrambo slovenskega jezika si je v Sydneyu zadal nalogo, da ob teh dejstvih začne Akcijo za obrambo, utrditev in širjenje slovenskega jezika.

Premalo nas je, da bi se delili v kakršnekoli stranke. Dovolj nas je, da s slovensko besedo in pesmijo preglušimo hruljenje sovražnih sil, ki nas hočejo zatreti kot narod.

Zato se obračamo drug na drugega in se vprašujemo: „Smo ali nismo - bomo ali ne bomo - ostali kot narod zvesti drug drugemu in se branili brez strahu?“

Dokler nam je dano, naj se nihče ne skrjuje!

Akcija za obrambo, utrditev in širjenje slovenskega jezika naj postane nepremagljiva sila med nami. Ne sramujmo se slovenske narodnosti!

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Kar branimo in zagovarjamo je naša pravica in naša čast. Odbor za Akcijo sprejema, obravnava in po možnosti objavlja vsako pomoč ki pride od kjerkoli v namen Akcije.

Pišite in poročajte na začasni naslov:

Odbor za obrambo slovenskega jezika
c/o 313 Merrylands Road
MERRYLANDS, 2160, N. S. W.
Australia

Za odbor:

Martin Berkopec, predsednik

Ivan Kobal, tajnik

SLOVENSKI HOTEL »BLED« V RIMU
Lastnik: VINKO LEVSTIK

HOTEL »BLED« - VIA S. CROCE IN GERUSALEMME, 40
00185 ROMA - RIM - TEL. 06/777102 - TELEX HBLED 620196

pa se ni spremenil in je znašal zadnje desetletje 40%. Največ članov so pridobile v zadnjih 10 letih t.zv. "evangelizacijske" cerkve: Assemblies of God 71, Latter-day Saints 40%, adventisti 34%, nazarenci 22%, in južni baptisti 15%. Tudi številno duhovščino je nekoliko naraslo v zadnjih 10 letih: pri protestantih za 16%, pri katolicanih in judih pa za 2%. Posebno velik je bil porast mladine (študentov od 7.-12. razreda), ki hodi redno v cerkev: od 25% na 65%.

Londona revija Eurooney je objavila seznam 236 največjih mednarodnih podjetij. 84 ima sedež v ZDA, 49 na japonskem, 17 v Zapadni Nemčiji, 16 v Avstraliji, 13 v Angliji, 12 v Kanadi, 10 na Švedskem, po 7 na Nizozemskem in v Južni Afriki, 5 v Švici, 4 v Hong Kongu, po 2 vilo oseb, ki se prištevajo v različnim veram. Število protestantov v Italiji, Belgiji in Novi Zelandski in po 1 v Franciji, tov je naraslo od 1955 do 1983 od 58,4 milijona na 81,8 milijona, Danski, Norveški, Singapuru in od 58,4 milijona na 81,8 milijona, Švicarski teolog Hans Urs von Balthasar je dobil kot prvi med Najmanj je naraslo število Judov - njegov prispevek k "raziskovanju Redni tedenski obisk bogoslužja ju in spoznavanju vere".

Torontske novice

Nenadoma je preminul v Torontu Andrej BANDERA star komaj 38 let, Ukrajinec močno politično angažiran v delu za boljšo bodočnost Ukrajine. Pokojni je bil sin Stepana Bandere, ki so ga Sovjeti umorili v Münchenu 1959, ker jim je kot bivši vodja ukrajinske guerile bil še vedno nevaren. Ukrajinci so se borili v guerili proti Sovjetom, Poljakom in Nemcem od leta 1943 pa vse do srede petdesetih let. Borba podpirana tudi po tajni službi Amerike je morala prestat, ker je Sovjetom uspelo infiltrirati ta pokret.

V Torontu je praznoval 23. maja zlato mašo Msgr. Francis Pluta. Proslave se je udeležil kardinal Rubin iz Rima. Osebne čestitke so mu poslali papež Janez Pavel II., namestnik kraljice Ed Schreyer in številni predstavniki poljskih organizacij. Msgr. Pluta je bil kot kaplan na po Sovjetih zasedenem ozemlju razdeljene Poljske obsojen na prisilno delo. Pozneje je postal vojaški kurat Andersove armade. Preko Indije je rešil nad 1000 poljskih otrok, ki jih je naselil po raznih državah Zapada, zlasti v ZDA in Kanadi. Po naselitvi v Kanadi je aktiven v verskem življenju Poljakov, je pa tudi predstavnik poljske vlade v zamejstvu.

MULTICULTURALISM

TRANSLATED BY: Slovenska Država

Multiculturalism
Canada
Hon. David M. Collette
Minister of State

Multiculturalisme
Canada
Hon. David M. Collette
Ministre d'État

Canada

NOVE KNJIGE DR. LUDVIKA BARTELJA

Pred kratkim so izšle v Sloveniji štiri nove filozofske knjige, po sili razmer v samozaložbi avtorja dr. Ludvika Bartelja.

Župnik dr. Ludvik Bartelj je učenec pok. slovenskega filozofa dr. Franceta Vebra, ki bi bil verjetno v rednih razmerah njegov naslednik na univerzi. Ker pa je tam mesto samo za filozofijo dialektičnega materializma, je dr. Bartelj omejen na svoj prosti čas za filozofsko delo kot tudi na lastni žep za publikacijo teh del.

Njegova najnovejša izdaja obsega dvoje del, vsako v dveh delih. Naslov prve knjige je GLOBINSKI RAZUM IN STVARNOST. Posvečen je spominu dr. Alme Sodnik. Prvi del obsega 186 strani, drugi pa 337. V tem delu prikazuje dr. Bartelj, kako so se dali voditi vsi zastopniki predmetne filozofije (Bolzano, Brentano, Husserl, Meinong in Veber) od globinskega razuma, ki jim je govoril o apsihološkem izvoru vseh predmetov našega doživljanja, čeprav ga niso poznali in analizirali njegovega deča in njegovih predmetov. Na koncu drugega dela analizira dr. Bartelj kritike Vebrovih poti k priznanju božjega bistva.

Naslov druge knjige, ki obsega tudi dva dela (prvi del 158 strani, drugi pa 295) je GLOBINSKI RAZUM IN PRASTVARNOST. V tej knjigi kaže dr. Bartelj, kako spoznavamo z globinskim razumom Prastvarnost in kako so najrazličnejši filozofi prav s tem globinskim razumom spoznavali Prastvarnost. Ta globinski razum je tudi, kar povezuje najrazličnejše filozofe in sisteme, ki so se pogosto med seboj locili in zavračali, ker tega globinskega razuma niso poznali. V prvem delu obravnava pod tem vidikom številne filozofe in filozofske sole, v drugem delu pa obravnava

filozofski nauk svetega pisma, cerkvenih očetov in Cerkve. Ker imata filozofija in razodetje za svoj predmet Prastvarnost, Boga samega, je naravno, da se resnica filozofije in resnica razodetja skladata.

Naslov avtorja, kjer je možno naročiti knjige, je:

Dr. Ludvik Bartelj
61273 Dole pri Litiji,
Slovenija, Jugoslavija.

Primerno bi bilo, da bi poedinci kot tudi slovenske ustanove v zamejstvu podprle avtorja z nakupom knjig in z denarno podporo. Ker so knjige strokovno delo in je slovenski trg sorazmerno majhen, ni mogoče pričakovati, da bi prodaja knjig sama krila stroške tiskanja. Knjige same so vezane v platno in vsekakor v čast tiskarni Večer v Mariboru.

Rudolf Čuješ

Zadružništvo med Baski si je 458.630 in število tekočih računov 107.708. Potrošne zadrage so imele 120.000 članov, stavbne pa 1.000. Odprli so 9 novih uradov tako da jih imajo sedaj 141. Prodaja izdelkov delavskih zadrug je narasla za 15.8% (od tega je bilo 28% za izvoz). Število delovnih mest v delavskih zadrugah znaša 18.744.

Kam gredo mladi ljudje, če potrebujejo zaposlitev?

Poiskanje dela ni lahko za mlade ljudi, - je pa blagohotno, če veste, da je nekdo pripravljen postaviti jih na pravo pot.

Za več informacij o teh in drugih načrtovanih kanadske federalne vlade, ki vam lahko koristijo, izpolnite in odpošljite spodnji odrezek.

Ali že veste, da je kanadski vladni „National Institutional Training Program“ pripravljen vložiti \$408,700.000 v letu 1984-85 v pomoč izvežbanju kanadske mladine; s tečaji od temeljnega do visokega izvežbanja v poklicnih šolah, ljudskih kolegijih in drugih središčih za delavno usposabljanje, da zadosti lokalnim potrebam delovnega trga.

Kritična potreba kanadske mladine se odraža tudi v „Career Access Program“ s pomočjo \$250,000.000 določenih za pomoč delodajalcem, za plače, če vzamejo službo in usposabljujejo brezposelne in neizvežbane mlade ljudi.

Return this coupon to: Publications Canada, P.O. Box 1986, Station B, Ottawa, Ontario K1P 6G6

Please send me the booklet Canada. Where Else? in:

ENGLISH GREEK
 FRENCH ITALIAN
 CHINESE PORTUGUESE
 GERMAN UKRAINIAN

NAME: _____
 ADDRESS: _____
 CITY: _____ PROVINCE: _____
 POSTAL CODE: _____

Canada

TRANSLATED BY: YE - 5487 - 1 Slovenska Država

Employment & Immigration

CANADA where else?

Government of Canada / Gouvernement du Canada

Canada

Dominikanski pater Leonard Eugene Boyle, ki je bil profesor na papeškem inštitutu za srednjeveške studije v Torontu, je bil imenovan za glavnega knjižničarja Vatikanske knjižnice. Prvič je bil imenovan na to mesto nekdo izven Evrope.

Papež Janez Pavel II. je določil kot predmet razpravljanja na škofijski sinodi 1. 1986 "poslanstvo laikov v cerkvi in v svetu." Vlogo laikov v cerkvi je posebej poudaril 2. vatikanski koncil. Dodatni razlog pa je sodobni razvoj družbe, ker preti nevarnost, da ne bo temeljil znanstveni in tehnični napredek na etičnih in verskih vrednotah. Naloga laikov je, da zagotovijo "nepogrešljivo povezanost med znanostjo in modrostjo, med tehniko in etiko, med zgodovino in vero."

Pred 25 leti so ustanovili prvo zadrugo med kanadskimi Eskimi. Sedaj imajo 48 zadrug in letni promet presega 37 milijonov dolarjev. Zadruge so druge (za

vlado) po številu oseb, ki jih zaposlujejo na kanadskem severu.

Povprečni delovni teden moških delavcev v Zapadni Nemčiji (vključno nadure) se je skrajšal od 49.4 ure 1. 1950 na 39.6 ure 1. 1983.

Povprečna starost prebivalcev ZDA narašča ne samo zaradi daljše življenjske dobe, marveč tudi zaradi manjšega števila rojstev, kar veča odstotek starejših v celotnem prebivalstvu.

Leto	Povprečna starost:
1970	27.9 let
1980	30.0 let
1982	30.6 let

Zaradi večje trdoživosti žensk je razlika med povprečno starostjo moških in žensk dokaj velika.

Leto	Povprečna starost	moški	ženske
1970	25.8	29.3	
1980	28.8	31.3	
1982	29.3	31.9	

2. maja so slovesno praznovali v bernardinskem samostanu v Lezajsku na Poljskem 500-letnico

smrti blaženega Jana iz Duklje. V proslavo je bila vključena tudi znanstvena akademija, kate re so se udeležili priznani poljski znanstveniki in zgodovinarji bernardinskega reda. Znanstveni referati bodo izšli v posebnem znanstvenem zborniku [Po: Slovenski glas VII/5]

V Paderbornu v zahodni Nemčiji so ustanovili posebno Samopomoč za vse tiste pisatelje in umetnike, ki so pobegnili iz vzhodne Nemčije v zahodno. Ta Samopomoč je prejela znatno podporo od zahodno-nemške vlade. [Po: S. g., VII/5]

Ker pada število rojstev v Romuniji, hoče zaustaviti režim ta pojav s tem, da je obdavljal vsa samska dekleta in moške, ki se niso poročeni do 25. leta, prav tako pa tudi vse poročene pare, ki še nimajo prirastka eno leto po poroki. Razen tega so vpejali obvezno zdravniško preiskavo za vse ženske med 25. in 30. letom, da ugotove rodnost ali nezmožnost roditi potom-

stvo. [Po: S. g., VII/5]

61-letnega sefa sovjetske KGB Viktorja Čebrikova so imenovali za sovjetskega maršala, kar pomeni ovrednotenje KGB v Sovjetiji. [Po: S. g., VII/5]

Tajništvo za neverujoče v Vatikanu in Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti [SAZU] sta priredili od 10. do 12. maja v Ljubljani mednarodni razgovor o znanosti in veri, ki so se ga udeležili pomembni znanstveniki iz raznih držav in pri stasi raznih svetovnih nazorov. Pobudo za ta razgovor sta dala dunajski kardinal Franc Konig in Mitja Ribičič, vodilni partijec v Sloveniji.

Razgovora so se udeležili nadškof Paul Popard, načelnik Tajništva za neverujoče, msgr. Michel Cecchini, papeški pronunčij v Beogradu, ljubljanski nadškof dr. Alojzij Suštar, dr. Franc Konig, kardinal in dunajski nadškof, rektor univerze v Münchenu prof. Nikolas Lobkowitz, dr. Janez Milčinski, predsednik SAZU, Mitja Ribičič, član ZKJ, Franc Šetinc, prgsednik SR Slovenije in Dusan Šinigoj, predsednik slovenske vlade.

S svojimi referati je nastopilo 70 znanstvenikov. V njih so dokazali, da ni mogoč v danšnjem svetu nikak ideološki monopol, ki bi ga bilo možno vsiliti drugim. [Po: S. g., VII/5]

Med najnovejšo poljsko emigracijo na Zahodu so se pojavile tudi komunistične "podmornice". Tako imenujejo namreč člani "Solidarnosti" agente režimske dezinformacije, ki postopajo ta lole: Režim daje tem svojim agentom dovolj denarja, da lahko ustanovijo na Zahodu za emigrante nove časopise s ciljem dezinformacije. Na te časopise pa se potem sklicuje poljski režim, da bi zlomil moralni odpor naroda doma, kajti ti dezinformacijski "emigrantski" časopisi poročajo samo o brezposelnosti v zapadni Evropi ter o obupanosti tamkajšnjega prebivalstva. Toda prava poljska emigracija je hitro spregledala ta trik. [Po: S. g., VII/5]

V Rimu je umrl 19. maja slovenski nadškof dr. Jozef Žabkar, ki je bil pronunčij za Finsko, Švedsko, Dansko, Norveško in Islandijo. Rodil se je 24. 12. 1914 v Ljubljani, kje je bil 23. 9. 1939 posvečen v duhovnika. Pokopali so ga 24. maja v Gorici. [Po: S. g., VII/5]

Institut za zgodovino Cerkve v Ljubljani je priredil od 23. do 25. maja znanstveni simpozij, ki ga je vodil dr. France Dolinar. Na tem tridnevnem simpoziju so znanstveniki, zgodovinarji in teologi, razmišljali o pomenu benediktincev, kartuzijancev in cistercijancev za Cerkev in za slovensko narodno samobitnost. [Po: S. g., VII/5]

Review of International Cooperation, glasilo Mednarodne zadrug ne zveze, je objavilo v prvi številki letošnjega letnika prispevek Rudolfa Cujesa **Competition, Cooperatives and Education** [Tekmovanje, zadruge in vzgoja]. Revija izhaja v angleščini, francoščini in v španščini.

Primerjava življenjskih stroškov med velikimi mesti kaže, da je najceneje živeti v mestih Rio de Janeiro, Mexico city in Buenos Aires in samo malo dražje v Madridu in Manili. Daleč najdražje mesto je Tokio. Življenje v Montrealu je dražje kot življenje v Rimu, Parizu ali Londonu. New York spada tudi med najdražja mesta, čeprav je 30% cenejši kot Tokio.

Hitro izboljševanje gospodarstva v ZDA prinaša korist samo nekaterim. Odstotek oseb, ki ima manj dohodkov kot je nujno potrebno za življenje se je sicer zmanjšal v razdobju 1969-1979 od 12.1% na 11.7%, toda 1. 1982 se je dvignil kar na 15%.